

Jorge Amado

Alinteri

Türkçesi: Şehsuvar Adil

Roman

FARELER

1.

Fareler, hiç korku belirtisi göstermeden, karanlık merdivenlerin başında biraz dinlenmek için bekleyen adamların ayaklarının arasından geçerek gözden kayboldular.

Merdivenler gece gündüz hep karanlıktı, bu koyu karanlık, geceleri, bir ağacın oyuk gövdesinde çıkmış azametli bir yaban sarmaşığı görünümüne bürünürdü. Kirli çamaşır ve leş kokusu yapının içini kaplamıştı, adamlar ne kokunun ne de yarışircasına aşağı yukarı koşuşturan farelerin farkındaydılar.

Kızıl saçlı olan ufak tefek adam gömleğinin koluyla altında biriken teri siliyordu. İriyarı siyahi adam ise terinin parlayan an-

İnada birikmesine aldırış etmiyordu. Çıkık dişleri arasında sönük bir izmariti çiğneyen, gömleği terden vücuduna yapışmış üçüncü adam ise vahşi bir köpeğe benziyordu.

Aşağı Şehir'den gelmişler, Tabuão Yokuşu'nu çıkmış, ardından Pelourinho Yokuşu'nda yenilmeden yollarına devam etmiş ve bu devasa merdivenlerin önünde durmuşlardı.

Kızıl, pofurdayan bir sesle söyledi:

"Bu merdiven adamı verem eder."

Siyahi, Kızıl'a baktı ve gülerken bir ıslık çaldı.

"Asansörle çıkmak ister misin Chico?*"

"Çok da iyi olurdu."

Siyahi'nin yüzünde kaygılı bir ifade belirdi.

"Şu fare o kadar semirmiş ki zorlukla koşuyor..."

"Semirmek için yiyeceği nereden bulduklarına şaşırıyorum..."

Chico, eliyle alnını bir kere daha sildi, kısık sesle bir şeyler homurdandı ve merdivenin ilk basamağına ayağını attı. Diğerleri, başları öne eğik, onu izledi. Augusto, dişlerinin arasında çiğnediği izmariti yere attı ve merdivenleri çıkmaya devam ettiler.

Semiz fare uzaktan onları gözetliyordu.

Üçüncü kattan mavi elbiseli bir kız inmekteydi. Kız adamlara yol vermek için tırbazana dayandı ve adamlar geçtikten sonra farelerle birlikte bir gölge gibi karanlığın arasından süzülüp gitti.

Ve adamlar birdenbire ölü kokusunu fark ettiler, farelerin iğrençliğini algıladılar.

2.

Sokaktan bakıldığında bina o kadar büyük görünmüyordu. Hiç kimse büyüklüğünün farkına varmazdı. Aslında içi çok büyüktü. Evet, sıra sıra pencereleri dördüncü kata kadar görünürdü. Belki de binanın solgun eski boyası büyüklüğünün fark edilmesini

* Francisco isminin kısaltılmışı. (ç.n.)

önlüyordu. Pelourinho Yokuşu'nda birbirine yapışmış, görkemli fayanslarını sergileyen kolonyal tarzdaki evlerden herhangi biri gibi görünüyordu. Ama aslında içi çok büyüktü. Dört kat, bir çatı katı, arka kısmında bir bölme ve ön kısmında Fernandez'in bakkal dükkânı. Bölmenin arkasında Arap'ın kaçak ekmek fırını. Yüz on altı oda ve altı yüzden fazla insan. Başlı başına bir dünya. Kokmuş, sağlıksız, ahlaksız, fareli ve bol küfürlü. İşçiler, askerler, ne dediği anlaşılmayan Araplar, seyyar satıcılar, hırsızlar, fahişeler, terzi kadınlar, hamallar, memleketin çeşitli eyaletlerinden gelmiş, her renkten, rengarenk giysili insanlardan oluşan bir dünya. Fernandez'in bakkalında toplanıp *cachaça** içerler, merdivenlere tükürür ve bazen oraya işerlerdi. Yapının tek beleşçi kiracıları farelerdi. Yaşlı siyahi bir kadın kapının önünde *acarajé*** ve *mun-gunza**** satardı.

Dördüncü kattan arada sırada gitar sesleri geliyor ve Araplar elektriksiz odaların sessizliğinde karşılıklı konuşuyorlardı.

Üçüncü katın kadınları ikinci katın kadınlarıyla ağız dalaşına başlayınca da ağır sözler işitiliyordu.

Sabahları erkeklerin çoğu çıkardı. Kadınların gürültüsü artar, çamaşır yıkayanların bağırış çağırışlarına, dikiş makinelerinin sesleri ve çatıda oturan veremli kadının yorgun öksürüğü karıştırdı. Erkekler akşama doğru yorgun argın eve döndüklerinde merdiven onları teker teker yutardı.

* Şeker kamışı özünden mayalandırma ve damıtmayla elde edilen yüksek alkollü içki. (ç.n.)

** Islatılmış kuru bürülceyle yapılan iri bir köfte; kutsal yemek kabul edilir. (ç.n.)

*** Beyaz mısır ve hindistancevizi sütünden yapılan sütlac benzeri kutsal yiyecek. (ç.n.)